

Néhány szó erdeink fentartása érdekében.

Lónyai Gábor úr előterjesztése az országos magyar gazdasági egyesület igazgató választmányához „az erdők fentartása iránt“ indít bennünket is azon iránybani nézetünk kijelentésére: mely uton gondoljuk a törvényhozás intézkedéséig — a célt leggyorsabban s kevés költséggel ha nem is elérni, de kielégítőleg megközelíteni. †

Igaz ugyan hogy hazánk törvényhozói az előterjesztésben idézett — 1791-évi 57-ik és 1807-évi 21-dik törvényben a kormánynak elég tágas tért nyitának, az erdők elpusztítását gátolhatni.

De más részt tagadhatlan igazság szinte az is; hogy ezen törvényes rendeletek csak is a közbirtokossági erdőkre alkalmaztattak, csak ily erdőkre mondatott ki a törvényes zár alá helyezés; — miért?

Mert nem lévén a kormánynak szakértő közegei ezen irányban, ez — a kormány — az erdők elpusztításáról hivatalos uton csak is a jogaiban sértett közbirtokos zár iránti kérvényezéséből nyert tudomást. Egyébb pusztulásnak indított erdők felől senki sem találta hivatásának a jelentést megtenni, s így az egyesek, községek, s tán nem a személyhez de a személyre ruházott méltóságához kötött — téves, vagy nem ritkán bűnös czélszerűtlenséggel kezelt erdők biztosítása, mind mainapig elmaradt.

Ha szét tekintünk látni fogjuk, hogy mainapság akárhány közbirtokos vagy község nagyobb mérvben igyekszik mint valaha a számára törvény útján kiharított erdőilletékből — mondjuk el a legjobbat — adóságit törleszteni, jövedelmeit szaporítani; bár látja, hogy a neki jutott osztály — kielégítési, vagy használatban birt erdőréssz, jogutódjai számára azon kezelés következtében tán semmi, vagy csak igen csekély termést hozand.

Ha azon üdvös törvények alkalmazását s hasznát látni akarjuk, szükséges hogy a kormánynak közegei legyenek, kik bejárván időnként az erdőket, hivatalos kötelességük teljesítésében azok állapotáról nyilatkoznának.

Egyelőre ily hivatást megyéenként — mint azt az erdők kiterjedése megkívánja — egy vagy több oly — legyen bár kincstári vagy magány hivatalban álló — erdészre lehetni ruházni, ki elég szakbeli képzettséggel bír, s az általa kezelt erdőkben megmutatá, hogy hivatását lelkesmeretesen teljesíteni szokta.

Hinni akarjuk, hogy egyrészt az illető erdész ura, ezen mellék foglalkozásban, hív és szorgalmas hivatalnokát nem gátolandja, s másrészt hogy az illető erdész azon hivatással járó fáradozásért, az uti költségek megtérítése mellett a csekélyebb öszszegű díjazást megelégteli, s ezen költségek, az erdei kártevők által az 1840 évi IX. t. cz. értelmében fizetendő kárnak másodszori megtérítéséből tán kikerülnének.

A volt urbéres községek számára kihalított erdők kezelését illetőleg, nagyon lehet fájlalni, hogy sem az ezen tárgyban, 1853 évről szőlő nyiltparancs, sem az országbírói értekezlet, oly rendelet vagy törvény hozatalnak alkalmul nem szolgált, mely szerint ezen erdők, legalább egyelőre — még a községek az önkormányzatot e tekintetben kellőkép méltányolni tudnák, kezelendők lennének.

A mit, az erdők kezelését illetőleg a községeknél eddig tapasztaltunk — tiszteljük a kivételeket — az oly lehangoló, hogy nagyon is sürgősnek látjuk az elutasztottak pótlását, s oda véleményezünk: adassanak a kihalított községi erdők ugyan azon erdőszök kezelése alá kik az uradalmi erdőt kezelik, feltéve hogy azok elég szakképzettséggel bírnak, s a község lakosi valami különös ellenszenvvel erányokban nem viseltetnek.

Ezen erdőszök esmerik a nép fa-szükségletét, s az illető erdőt, így hát legjobb sikerrel, s mert az uradalmi erdők kezelésével megbizvák, legkisebb jutalomért, a községek erdeit is kezelhetnék; holott be nem avatkozván a kormány a kihalított és még kihalítandó erdők kezelésébe, vagy minden lakos kénye kedve szerint garázdálkodand az

erdőben, vagy ezen községek is, más erdőbirtokos községek, s nem ritkán helyhatósági joggal díszelgő városok példait követve, az erdő azon önmagát fentartani nem bíró iparosra fogják bízni, kinek legtöbb a komája és sógora a helységben, — miáltal az erdő elpusztulása előkészítetik.

Attérve az erdészeti tanodai ügyre, e tekintetben kezdetnek megelégnők, ha az oly mérvben jöhetne létre mint azt a hazai mező-és erdőgazdaság előmozdítása körül magának már örök érdemeket szerzett orsz. Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztéséből a nm. Helytartó tanácshoz, olvastuk. Kívánatos volna egyszermind, hogy a Keszthely vagy Székesfejerváron nyitandó gazdasági iskolához is csatoltatnék erdészeti tanfolyam; ajánlaná ezt a bakony-vidék nagy erdőségeinek közelsége és azon körülmény, hogy ezen vidék erdőgazdászati viszonyai hazánk számosabb középhegységein fekvő erdeinek viszonyaival azonosak, s így a kérdéses iskola nem csak helyi jelentőséggel bírna.

Jelen értekezésünk befejezése előtt nem hallgatjuk el még észrevételeinket Lonyai Gábor úr előterjesztésének azon részére nézve a hol a magyar erdészek hiánya, és lapunk terjesztése említettik.

Az erdősöket illetőleg sajnosan kell panaszolnunk, hogy erdőbirtokosink némelyei úgy látszik még mindég nem épen a magyar erdészt veszik igénybe, s a helyet hogy a betöltendő állomásokat köröztetnék, tán még most is a házaló de jó puskatöltőmesterrel, kiképzett erdész helyet beérik.

Mi csak annyit jelenthetünk ki: hogy minden e tárgyban felszállításnak lelki esmeretesen s pontosan megfelelni, annál nagyobb kötelességünknek tartanók, mert tudjuk, hogy fiatal erdészeink — elvesztvén azon 1831 évben legfelsőbb helyről nyert biztosítékot, (1831

September 9-éről $\frac{11573}{2057}$ szám alatt kelt általános udvari rendelet)

hogy a kincstári hivataloknál kizárólag bennszülöttek alkalmazandók, nagyobb készséggel magány hivatalba lépnek, s mert jól állhatunk, hogy erdészeti nevelendékeink hivatásuknak megfelelni fognának.

Lapunk terjesztését illetőleg nem fog szerénytelenséggel vádolni

azon kívánságunk, hogy megelégnénk, ha nagyobb erdőbirtokosink, hivatalnokaik számára lapunkat azon arányban rendelnék meg, mint a m. kincstár erdőhivatalai számára, a bécsben megjelenő, osztrák erdészegyleti évnegyedes szaklapot meg küldeti.

Utmutatás miként kell a nemesebb erdei fanővényeket vetény- és plántaágakban mesterségesen nevelni, és azokból a szabadba kiültetni.

Grosz után Vesszősi Antal.

(Folytatás.)

II Fejezet.

Eljárás a mesterségesen nevelt ültőnczöknek maradandó termőhelyeikre való kiültetésénél.

Már előre bocsájtottuk miszerint legczélszerűbb a tülevelű ültőnczöket egy-két, — míg a lombfaplántákat több éves korukban a szabadba kiültetni. — A kiültetésre legkedvezőbb időt a tavasz szolgálta, noha a vélemények nagyon megoszlanak a felett, valjon a tavaszi vagy őszi évszak kedvezőbb-e e tekintetben! — mert míg az őszi ültetvényeknek nagy hátrányára szokott ama körülmény lenni, hogy egész télen át természetellenes állapotban kell sinlődniök, addig a tavaszi ültetvények — a növényi élet ez évszakban beálló tevékenysége által, — e sinlődő állapotból mihamar kibontakoznak; — de ismét az őszi ültetvényeknek előnyére szolgál a téli nedveség, míg a némely